

A sírra táblát helyeztek el, melynek szövege:

„Nagyapánk hazánk honszeretetének
szolgálatában tett példamutató
érdemeinek tiszteletére
a sírt rendbe hozatták unokái
Péter, István, Rudi, Kati és Jutka

Anno 2007”

Willerding Rezső gyalogsági tábornok élete, munkássága városunk hadtörténeti hagyományainak kicsi, de fontos része. Sopron város lakóin a sor, hogy emlékét megőrizzék.

Willerding Rezső gyalogsági tábornok kitiüntetései:

Katonai Mária Terézia Rend lovagkereszt

Lipót Rend középkereszt hadi ékítménnyel, kardokkal

II. osztályú Vaskorona Rend hadi ékítménnyel, kardokkal

II. osztályú katonai Érdemkereszt hadi ékítménnyel, kardokkal

Lipót Rend lovagkereszt hadi ékítménnyel, kardokkal

III. osztályú katonai Érdemkereszt

Bronz katonai érdemérem a katonai érdemkereszt szalagján kardokkal

Bronz katonai érdemérem piros szalagon

Katonai Jubileumi kereszt

Katonai Jubileumi bronzérem

Porosz királyi Vörös Sasrend II. osztálya kardokkal

I. osztályú német (porosz) Vaskereszt

II. osztályú német (porosz) Vaskereszt

2008. LXII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Soproni Könyvespolc

---

460 **Soproni Könyvespolc**

2008. LXII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Soproni Könyvespolc / Grynaeus András: Gömöri János (szerk.) Az erdő és a fa régészete és néprajza

Grynaeus András: Gömöri János (szerk.) Az erdő és a fa régészete és néprajza

Sopron, 2007.

2005 májusában rendhagyó konferencia színhelye volt Sopron. Régészek és régészekkel együttműködő szakemberek arra tettek kísérletet, hogy az erdőről és fáról szerzett ismereteiket összegezzék. 2007 végén jelent meg a konferencia anyagát közreadó vastkos kötet Gömöri János szerkesztésében.

Ha a Kedves Olvasó egy szokványos konferencia-kötetetre számít, akkor csalódnia kell. Ugyanis a megjelent mű ennél több is, és kevesebb is. Több, mert a szerzők zöme túllépett a konferenciái előadás anyagának, „szerkesztett változat” képében történő publikálásán, és tartalmasabbat, magvasabbat kívánt adni. Egyes esetekben akár egyetemi tankönyv-fejezet formájában is. Ennek oka érthető: egyik oldalról a korlátozott publikációs lehetőségek, melyek éppen az összefoglaló művek készítését akadályozzák, másik oldalról meg az ezek iránti komoly igények rendszeres megfogalmazása.

Ismét a hazai publikációs gyakorlat sajátosságainak eredménye egyes szerzők önisméltése: a török-kori Tisza-hidakról már olvashattuk a tanulmányt a *Műemlékvédelem* hasábjain, a barcsi bődönhajó annak idején jelentős szenzációnak számított, így publikációs lehetőséget is kapott a feltáró régész a *Somogy Megyei Múzeumok Közleményei*-ben. Sajnos ezek az írások nem tesznek hozzá semmi újat a korábbiakhoz, csak ismétlik azokat. Ismerve viszont az átlagolvasó tájékozódási szokásait és szakirodalom-ismeretét, indokoltnak is tekinthetjük ezt a lépést... Illetve egyetérthetünk Magyar Kálmán soraival: „megkísérlem ráirányítani... a szakemberek figyelmét”. Ami a barcsi hajómaradvány esetében a nyitott kapuk döngetésének klasszikus esetét jelenti, mert időközben kéttucatnyi hasonló bődönhajót tártak fel a szakemberek a kötet egy másik szerzőjének (Tóth János Attila) irányításával – a '70-es évekenél jobb és modernebb körülmények és tudományos háttérlehetőségek mellett.

A tanulmányok téma szempontjából is igen vegyesek. Jó pár egy-egy korszak „erdőgazdálkodását”, azaz az adott kor emberének és környezetének kapcsolatát próbálja rekonstruálni. Így T. Dobosi Viola a felsőpaleolitikumét, Jerem Erzsébet a vaskorét, Sz. Jónás Ilona pedig a középkorét. Mások leszűkítették témájukat egy helyre és korszakra, így Medzihradsky Zsófia és T. Bíró Katalin közös tanulmánya a Balaton térségének holocén kori állapotát írja le.

Több szerző az általa kutatott terület általános ismertetésére vállalkozott (főleg ezen részek sikeredtek egyetemi jegyzetszerűre...). Így Morgós András részletekbe menően és más kutatókkal polemizálva ismerteti a dendrokronológiai kutatás lényegét és magyarországi helyzetét. Tóth János Attila a régészeti korok hajóépítési szokásait, Fehér Sándor a Soproni Múzeum leletei ürügyén a fafajmeghatározás mikéntjét tárja elénk. Rudner Edina ugyanezt teszi a faszénmaradványokkal, Morgós András másik tanulmánya pedig a fakonzerválás problematikájával. De ide sorolható Varga [461](#)Tamás értékes tanulmánya is, mely révén a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karán őrzött Erdészeti, Faipari és Földmérés-történeti Gyűjteménnyel ismerkedhet meg az olvasó.

Természetesen van néhány olyan tanulmány is a kötetben, amely egy-egy lezárult kutatás friss eredményét mutatja be, ahogy ezt általában teszi egy szokványos konferenciakötet. Így Kern Zoltán a Déli-Bakony és a Balaton-felvidék területén végzett évgyűrűvizsgálatokról számol be. Dávid Szilvia (a Kern Zoltán segítségével végzett) kelet-bakonyi és gerescei hasonló kutatásait és ezek tanulságait ismerteti. E tanulmány külön érdeme, hogy a szerző PhD dolgozatának eredményeit tárja a szakma elé. Gömöri János tanulmánya a soproni faletekről szintén hiánypótló. Sokan tudtak eddig e leletekről, de érdemi publikációjuk, összefoglalójuk mindeddig váratott magára.

Több tanulmány az újkor időszakából merítette témáját, így szerzői a néprajztudomány eszköztárát alkalmazták kutatásaik során. Témáik szerteágazóak és a kötetben publikáló régészekről (vagy régészekkel együttműködő szakemberekről) eltérően általában erősen leszűkítették, konkretizáltabbak:

Petercsák Tivadar az Északi-középhegység erdei foglalkozásait vette számba, míg Varga Éva Teréz a bakonyi faeszközkészítők anyagválasztását elemezte. Csiszár Attila a Sopron megyei Nagyerdő ládakészítő központját mutatja be, Ozsváth Gábor pedig a 19–21. századi Háromszékre kalauzolja el az olvasót. Szulovszky János nem térben szűkítette le kutatásának témáját, a faipari mesterségeket, hanem időben, és egyetlen esztendő, az 1892-es év forrásait használta. Az időpontválasztásnak természetesen megvan az oka, de ez maradjon a tanulmány titka!

A kötet és magvas tanulmányai felhívják a figyelmet arra, hogy a fától lehet látni az erdőt, és sok kutató dolgozik csendben egy-egy részterületen. Ők, illetve közülük majd kéttucatnyian most szóhoz juthattak. Köszönet érte, és csak remélni lehet, hogy alkalom adtán a többiekre is sor kerül majd...

2008. LXII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Soproni Könyvespolc / Andrassy Péter: Gombocz Endre: A magyar botanika története. Budapest, 1936., reprint Sopron, 2008.

462 Andrassy Péter: Gombocz Endre: A magyar botanika története. Budapest, 1936., reprint Sopron, 2008.

A kiadó intézmény, a Berzsényi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium, Kollégium és Szakképző Iskola, amely 2007. őszén ünnepelte fennállásának 450. (!) tanévét, a szép jubileumhoz kapcsolódóan jelentette meg volt növendékének, Gombocz Endrének (1882–1945), az Akadémiai Kiadó által 1936-ben kiadott munkáját. A reprint kiadás tartalmazza a líceum nyugdíjas szaktanácsadó tanárának, Andrassy Péternek: „Emlékezés Gombocz Endrére” című tanulmányát is (KITAIBELIA, VI. évf. 1. szám – Debrecen, 2001.) A tanulmányból az olvasó megtudhatja, hogy Gombocz Endre 1928-tól haláláig volt főszerkesztője a Természettudományi Közlönynek (ma Élővilág) és szerkesztőbizottsági tagja a folyóirat indulásakor, 1937-ben.

Mi a magyarázata a több mint hetven évvel ezelőtt írt tudománytörténeti könyv megjelentetésének? Elsősorban az, hogy ehhez hasonló, a hazai botanika történetének egészét átfogó munka napjainkig nem született. Olvasási kedvet ébresztőként idézzük fel Jávorka Sándor Kossuth-díjas botanikus (1883–1961) véleményét: „Az évtizedeken át gondosan összegyűjtött adatokat a szerző ebben a munkájában olyan szerencsés kultúrtörténeti forrásmunkává forrasztotta össze [...] olyan eleven, lendületes stílusban tárja az eseményeket, a szereplők jellemrajzát olvasói elé, hogy munkáját szinte a ma divatos regényszerű életrajzok módjára élvezheti még a laikus olvasó is. Kétségen felül áll, hogy Gombocz Endre munkájával a világirodalomban is párját ritkító kultúrtörténeti könyvet nyertünk.”

Érthető tehát, hogy a botanikával kapcsolatba kerülők évtizedeken át meghatározó forrásként használták, keresték. Többnyire sikertelenül, hiszen a kis példányszámban készült könyvből kevés élte túl a második világháborút, ezért csak a legnagyobb könyvtárakban volt megtalálható. Jellemző, hogy az antikváriumokban ritkán előforduló példányokért 20–30 000 forintot is fizettek.

A magyar botanika története 636 oldalon, hét nagy fejezetből áll: I. A magyar flóra; II. Növényismeret a XVI. századig; III. A Linné előtti idők; IV. Linné és kora; V. A természetes rendszerezés kora; VI. Flórakutatás növényföldrajzi gondolatok és az új fajfogalom jegyében; VII. A florisztika és történeti növényföldrajz kora. A kötetet pontos névmutató zárja.

A reprint a soproni Hillebrand Nyomda Kft. gondos munkájával készült, esztétikus kötésben.

2008. LXII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Soproni Könyvespolc / Kovács József László: Dominkovits